

κ' ηὐχαρίστησε τὸν κ. Δαρλεμὼν ὡς ἄνθρωπος ἐκτιμῶν τὴν ἀδρότητα, ἥτις εἶχεν ἐμπνεύσει τὸν πατέρα καὶ τὴν κόρην.

Μετέβη τὴν αὐτὴν ἐσπέραν εἰς Βιλλ-Δαβραί, ἵνα εὐχαριστήσῃ τὴν Μαρκέλλαν ἀλλ' ἢ νεῆνις, ὡσεὶ μαντεύσασα τὰς διαθέσεις του, τοῦ ἔκλεισε τὸ στόμα ἀπὸ τῶν πρώτων λέξεων.

— Σᾶς εἰδοποιῶ, κ. Ἀλαίν, ὅτι αὐτὴ εἶνε ἢ καλλιτέρα μέθοδος διὰ νὰ μαλλώσωμεν.

— Ἀλλά, δεσποινίς, πρέπει ἐν τούτοις νὰ σᾶς εἰπῶ . . .

— Τίποτε, ἢ φεύγω.

— Σιωπῆ, Ἀλαίν, εἶπε τότε γελῶν ὁ κ. Δαρλεμὼν· δὲν γνωρίζεις εἰς ποῖον βαθμὸν φθάνει ἢ ἐπιμονὴ τῆς Μαρκέλλας. Εἶνε ἱκανὴ νὰ φύγῃ μὲ τὰ σωστά της. Φαντάσου δὲ νὰ τρέχωμεν ὅλοι κατόπιν της εἰς ὁδούς καὶ δρυμούς· θὰ ἦτο σκάνδαλον φοβερόν. Φύλαξε, φίλε μου, τὰς εὐχαριστήσεις σου, ἢ δὲν ἐγγυῶμαι τίποτε.

Ὁ Ἀλαίν ἠγαγκάσθη οὕτω νὰ σιωπήσῃ. Γράφων δὲ πρὸς τὴν μητέρα του, ἥτις ἦτο πάντοτε ἢ ἐμπιστός του, ἐξωμολογήθη τὴν πρώτην κακὴν ὁρμήν, ἥτις ἐπὶ τινὰς στιγμάς, ἐδέσποσε παντὸς ἄλλου αἰσθημάτων.

«Ὅταν τις συνείησε νὰ διῶν, τοῦ φαίνεται σκληρὸν νὰ λαμβάνῃ, ἀγαπητῆ μου μητέρα, ἐγὼ δὲ ὑπῆρξα ἀρκετὰ ἀχάριστος, ὥστε νὰ θυμώσω κατὰ τῆς ἐρασμίας αὐτῆς κόρης, ἥτις μᾶς ἐπιγε διὰ τῆς γενναιότητός της. Μὴ ἐντρέπεσαι ὅμως διὰ τὸν υἱόν σου. Ἡ πλάνη του ὑπῆρξε σύντομος, καὶ οὐδεὶς, δόξα τῷ Θεῷ, τὴν ὑπόπτεισεν. Ὁ κ. Δαρλεμὼν εἶν' εὐγενέστατος ὡς ἡ κόρη του. Φαίνεται μᾶλλον αὐτὸς ὅτι μᾶς ὀφείλει εὐγνωμοσύνην. Σὺ τοῦλαχιστον ἠμπορεῖς νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃς ἐν πάσῃ ἀνέσει. Δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐπιβάλουν σιωπὴν εἰς τὴν ἐπιστολήν σου».

Ἡ κ. Δεσκλοβὲλ ἔγραψε τὴν ἐπιστολήν αὐτὴν μετὰ ποσαύτης ἐγκαρότου διαχύσεως καὶ τρυφερᾶς εὐγνωμοσύνης, ὥστε ἡ Μαρκέλλα συνεκινήθη βαθύτατα. Ἀνέγνωσε δὲ αὐτὴν πρὸς τὴν Μίς Λώμβεϋ ἥτις ἀνεφώνησε :

— Λαμπροὶ ἄνθρωποι αὐτοὶ οἱ βρετανοὶ φίλοι σας, καὶ εἴσθε εὐτυχῆς ἀληθῶς ὅτι ἐπραγματοποιήσατε τόσον γρήγορα τὰ ὠραῖά σας σχέδια.

— Ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν μου δὲν ἤμην τόσον εὐχαριστημένη. Τώρα Μίς Βιργινία, πρέπει νὰ τρέξωμεν νὰ τοὺς εὐρωμεν μίαν καλὴν κατοικίαν κατάλληλον καὶ εὐθηνήν.

— Ἔχετε τόσῃν τύχην, ἀγαπητῆ μου, εἰς ὅτι ἐπιχειρεῖτε, ὥστε καὶ αὐτό, στοιχηματίζω, θὰ τὸ εὐρωμεν εὐθῶς.

Ἀληθῶς δὲ μετὰ μιᾶς ἐβδομάδος ἐρεύνας, ἡ Μαρκέλλα ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀλαίν τρεῖς διευθύνσεις οἰκημάτων πρὸς ἐξέτασιν. Ὁ δὲ νέος, συμφώνως πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῆς νεάνιδος, προὔτιμησεν ἕνα διάμεσον ὄροφον εἰς τὸ προάστειον

Ποασονιέρ, οὗτινος τὰ παράθυρα ἦνοιγον ἐπὶ ὠραίου κηπαρίου γεμάτου ἀπὸ ἥλιον.

Μετὰ ἕνα μῆνα ὁ Ἀλαίν ἔλαθεν ἐκ Βρετανῆς τὰς ἀποστολάς τῆς μητρός του. Ἡ δὲ Μαρκέλλα, ἐπανελθοῦσα ἤδη εἰς Παρισίους, ἐπεστάτησεν εἰς τὴν τακτοποίησιν τῶν ἐπίπλων, καὶ ἀφου ἐκόσμησε πρῶτον τὸ οἶκημα μ' ὅσα ἄνθη εἶχεν ἀκόμη ἢ Βιλλ Δαβραί, ἐκήρυξεν ὅτι ἦτο χαριτωμένη κατοικία διὰ τὴν παλαιάν της φίλην, ἥτις ἔμελλε νὰ φθάσῃ τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΣΠΟΥΔΑΣΤΟῦ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ

Δ'. (*)

[Συνέχεια ἴδε σελ. 135].

Ἔρωσ καὶ πείνα — Φιλολογικαὶ σκέψεις ἐν ὧρα πείνης — Γερμανὸς καὶ κτηνίατρος ἀκουσῶς — Πῶς ἐκδικοῦνται τὴν τύχην οἱ φύλακοι — Dom — Ὀλίγον ἱστορίας καὶ περιγραφῆς — Ἱστορικαὶ περὶ τοῦ Δόμου σημειώσεις — Wahlkappelle καὶ εἰκὼν Van Dyck—Römerberg, τελευταῖα στέφως αὐτοκρατόρων καὶ ἔρωτες Göthe—Römer καὶ Kaisersaal — Ὁ Göthe θαλαμηπόλος — Εἰκόνες καισάρων — Ἐκλογικὸς θάλαμος — Τὸ ὀρολόγιον τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος καὶ αἱ θυγατέρες τοῦ φύλακος — Sic transit . . . ! Συμφωνία πρὸς τὸν ἀναγνώστην — Au revoir !

Μοὶ εἶνε ἄγνωστον ἂν ὁ ἔρωσ ἢ ἡ πείνα προηγῆθῃ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Καὶ ἀπορῶ πῶς οὐδεὶς μέχρι σήμερον ἐπεχειρήσῃ νὰ ἐξακριβώσῃ ποῖον ἦτο τὸ πρῶτον συναίσθημα ἢ αἴσθημα παρὰ τῷ Ἀδάμ, ἅμα τῇ ἐξεγέρσει του μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς πλευρᾶς. Ἀρὰ γε ἡ πείνα ἢ ὁ πρὸς τὴν Ἐῦαν ἔρωσ; Τὸ ζήτημα δὲν εἶνε ἀνάξιον προσοχῆς. Διότι ἡ μὲν πλειονότης τῶν συγγραφέων καὶ ποιητῶν ἀπὸ αἰῶνων ἀποφαίνεται, ὅτι ὁ ἔρωσ κυβερνᾷ τὸν κόσμον τοῦτον, ἢ δὲ πρακτικῆ, ἐὰν ἠρωτάτω, θ' ἀπεκρίνητο, ὅτι ἡ πείνα, ἂν μὴ πάντοτε, πολλάκις ὅμως, ἀφῆκε τὸν ἔρωτα νὰ κοιμηθῇ ἐπὶ τινὰ καιρὸν, ὡς ὁ Ἀγῆσιλαος τοὺς νόμους τῆς Σπάρτης.

Εἰς τοιαύτας σκέψεις περιεπλάκην μόλις ἡ ὠραία Ἀγγλὶς παρέκαμψε τὴν ὁδόν. Διότι ἀντὶ ν' ἀκούσω τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς καρδίας μου καὶ νὰ τὴν ἀκολουθήσω, ὑπήκουσα εἰς τὰς κραυγὰς τοῦ στομάχου μου καὶ ἐζήτησα τὴν συντομωτάτην πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον ὁδόν, λησμονήσας τὸ ἰδεωδὲς μου ἐκεῖνο εἰς μίαν στιγμὴν. Ὁ ἵπποσιδηρόδρομος διερχόμενος πρὸ ἐμοῦ παρουσιάσθη μοι ὡς τὸ προσφορώτερον, ἅμα δὲ κ'

(*) Σ. τ. Δ. Ἐνεκα ἀσθενείας τοῦ γράφοντος τὴν σειράν τῶν ἄρθρων τούτων ἡ δημοσίευσίς αὐτῶν εἶχε διακοπῆ ἐπὶ τινὰ καιρὸν. Καθ' ὅσον ὅμως ἕκαστον ἄρθρον ἀποτελεῖ αὐτοτελὲς τι καὶ ἀπὸ τοῦ προηγουμένου ἀνεξάρτητον, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς περιγραφὰς, ἡ Διεύθυνσις ἔκρινεν ὅτι ἡδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν δημοσίευσιν, ἄνευ βλάβης τῆς διηγήσεως ἐκ τοῦ παρεμπεσόντος διαστήματος.

εὐθηνότερον μέσον διὰ τὴν μετάβασίν μου εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἐμελλον νὰ ἰκανοποιηθῶσιν αἱ ἀξιώσεις τοῦ στομάγου, πρὸ ζεύγους ὠρῶν σημαναντος τὴν μεσημβρίαν. Ἐλαβον λοιπὸν θέσιν ἐν τῇ παρελαυνούσῃ ἀμάξῃ καὶ ἤρχισα σκεπτόμενος, ὅτι ἐν Φραγκφούρτῃ λίαν προσφυῶς ἐγένετο ἡ σύνθεσις τοῦ ὀνόματος τοῦ ἵπποσιδηροδρόμου, προσκολληθείσης τῆς γερμανικῆς λέξεως Bahn (δρόμος) εἰς τὴν ὡς πρῶτον συνθετικὸν χρησιμεύουσαν ἀγγλικὴν Tram, καὶ οὕτω σχηματισθείσης τῆς μικρᾶς, εὐπροφέροτου καὶ εὐήχου λέξεως Trambahn, ἀντὶ τῆς ἀπανταχοῦ σχεδὸν τῆς Γερμανίας εἰσηγμένης ἀπεράντου, κακοήχου καὶ σχολαστικῆς Pferdeisenbahn, ἐξ ἧς καὶ ἡμεῖς, αὐτολεξεῖ καὶ πιστότατα τὴν σύνθεσιν ἀκολουθήσαντες, μετεφράσαμεν ἵπποσιδηροδρόμος! Δι' αὐτοῦ ἔφθασα πρὸ τοῦ ξενοδοχείου μου, ἡ δὲ θεὰ αὐτοῦ διέκοψε τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἐν ὄρα πείνης φιλολογικῶν μου τούτων σκέψεων.

Ὅστις ὑπὸ πείνης θαλερᾶς κατεχόμενος ἔτυχε νὰ ἔχη ὁμοτράπεζον φλύαρον βασανίζοντα αὐτὸν διὰ πυκνῶν ἐρωτήσεων καὶ διακόπτοντα ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν τοῦ ζωμοῦ του τὸ ρόφημα, ἐκεῖνος μόνον δύναται νὰ ἐννοήσῃ διατὶ ἡ ἐπομένη σκηνή, μεταξύ ἐμοῦ καὶ τοῦ παρακαθημένου μου ἐν τῇ τραπέζῃ τοῦ ξενοδοχείου, ἔλαβε τὴν τιμὴν ν' ἀπαθανατισθῇ μεταξύ τῶν σημειώσεών μου.

Μόλις ἔλαβον θέσιν καὶ παρήγγειλα τὸ φαγητόν μου, πρὶν ἢ τακτοποιηθῆ ἀκόμη ἐπὶ τοῦ καθίσματός μου καλῶς, καὶ ἐνῷ ἔρριπτα, ἀσκόπως καὶ ἵνα συντομεύσω μόνον τὸν ὀχληρὸν τῆς προσδοκίας χρόνον, βλέμμα ἐπὶ ἐφημερίδος περιεχούσης χάριν τῶν ξένων τὸν ὀδηγὸν τῆς ἡμέρας διὰ τ' ἀξιοθέατα τῆς πόλεως, ἀκούω τὸν γείτονά μου ἀποτεϊνόμενον πρὸς με καὶ κατὰ τὸ γερμανικὸν ἔθιμον αὐτοσυσιντώμενον οὕτω:

— Τὸ ὄνομά μου εἶνε Kubsch.

— Τὸ ὄνομά μου εἶνε Müller, ἀπεκρίθη, πιστεύσας ὅτι ἂν ἔλεγον ἐν τῶν κοινοτέρων τῆς Γερμανίας ὀνομάτων, θ' ἀπέφρευον ἐρωτῆσαι ὀχληρᾶς, ἄς βεβαίως ἤθελεν ἄλλως προκαλέσει ἢ κοινοποιήσῃ τοῦ πόσον παραδόξως εἰς γερμανικὰ ὄρα ἠχούοντος ἑλληνικοῦ ὀνόματός μου. Ἀλλὰ ματαῖα ἐλπίς! Ὁ ἐκ τύχης ὁμοτράπεζός μου ἦν φλύαρος τοῦ τελειότερου εἴδους.

— Καὶ ἔρχεσθε ἐκ Βερολίνου, ἐὰν ἐπιτρέπῃται νὰ ἐρωτήσω; ἐξηκολούθησε.

— Μάλιστα.

— Σπουδάζετε βεβαίως ἐκεῖ; ἠρώτησε μὴ ἀπελπίζόμενος ἐκ τῆς ξηρᾶς ἀπαντήσεώς μου.

— Βέβαια.

— Καὶ τί σπουδάζετε; ἐὰν ἐπιτρέπῃται νὰ ἐρωτήσω;

— Κτηνίατρος!

— Ὡ, λίαν ἐνδιαφέρουσα ἐπιστήμη! Ἐνθυμοῦμαι, ἐξηκολούθησεν ἀκούραστος καὶ ἤρχισε

μῖαν ἱστορίαν, ἣτις μοὶ ἔδωκε τὸν καιρὸν νὰ ροφήσω ἐν ἡσυχίᾳ τὸν ζωμόν μου οὐδόπως προσέχων εἰς τὴν διήγησίν του.

Ἄλλ' ἐνῷ παρεκάλουν τὸν ὑπηρετὴν νὰ μοὶ φέρῃ ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον τὸ φαγητόν ἵνα συντομεύσω τὸ μαρτύριόν μου, ἀκούω τὸν τύραννόν μου ἀποτεινόντά μοι τὴν ἐρώτησιν:

— Εἶσθε τῆς γνώμης ταύτης;

— Ὡ! ναι, ἐπανέλαβα στερεοτύπως, νομίζων, ὅτι συμφωνῶ μετ' αὐτοῦ καὶ ἀποφεύγω πᾶσαν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τοῦ ἀγνώστου μοι θέματος. Ἄλλὰ...

— Πῶς εἶνε δυνατόν; μοὶ λέγει. Σήμερον τὸ ζήτημα εἶνε λελυμένον ὑπὲρ τῆς γνώμης μου!

— Ἀλλὰ αὐτὸ ἐννοοῦσα, λέγω ἐγὼ ἀρπάσας μῖαν ἄκραν τοῦ ριφθέντος σώστρου.

— Ἄ, ἄ, ἔτσι, ἔτσι, μὲ συγχωρεῖτε. Δηλαδή ἐνόμισα, ὅτι...

— Καθόλου, καθόλου, λέγω διακόπτων. Εἶμαι ἀπεναντίας καθ' ὀλοκληρίαν τῆς γνώμης σας.

Καὶ ἐνῷ ἐκεῖνος προσεπῆθει νὰ μὲ περιπλέξῃ εἰς μεγάλας δημηγορίας, ἐγὼ καταβροχθίσας τὸ ὑπόλοιπον τοῦ προγεύματός μου, ἐπλήρωσα καὶ ἠγέρθη ὅπως ἀναχωρήσω. Ἀμέσως ὅμως ἐγείρεται καὶ ἐκεῖνος:

— Χαίρω πολὺ, μοὶ λέγει, διὰ τὴν συνάντησίν μας. Θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃτε νὰ σας δώσω τὸ ἐπισκεπτήριόν μου;

— Δυστυχῶς δὲν ἔχω ἐπάνω μου κανὲν ἰδικόν μου, ἀπαντῶ προσποιούμενος ὅτι ἐρευνῶ ἵνα ἀνταποδώσω τὴν φιλοφροσύνην του. Καὶ ἀφοῦ ἐξήτησα συγγνώμην ἐπιφυλαξάμενος εἰς ἄλλοτε τὴν ἀνταπόδοσιν, χαιρετῶ αὐτὸν καὶ φεύγω δρομαίως.

Ἐκ περιεργίας ἔρριψα βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἐπισκεπτηρίου ἐκείνου, ἔχοντος μέγεθος foglio, καὶ ἀνέγνω:

MAX KUBSCH

Oberlandesgerichtssalarientassencontroleur.

— Θεέ μου! ἀνεφώνησα, τόσο φλύαρος ἄνθρωπος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἔχη συντομώτερον τίτλον. Ἐξεδικήθη οὕτω τὴν τύχην, ἣτις τῷ ἐχάρισε δύο μονοσύλλαβα ὀνόματα!

Ἡ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἄσκοπος καὶ ἄνευ περιηγητικῶν ἀξιώσεων διὰ τῶν ὁδῶν τῆς Φραγκφούρτης περιπλάνησίς μου καὶ ἡ ἐπικουλοθήσασα λίαν ἐνωρὶς μακαρῖα ἀνάπαυσίς μου, μοὶ ἀπέδωκαν πᾶσαν δροσερότητα ἀντιλήψεως, ὅπως ἀμέσως τὴν ἐπιούσαν δυνῆθῃ νὰ ἐπιτεκρῆθῇ τὰ μεγάλῃς ἱστορικῆς σημασίας ἀκοδομήματα τῆς Φραγκφούρτης. Καὶ ἤρχισα λοιπὸν ἅμα τῇ πρωΐᾳ ἀπὸ τὴν Μητρόπολιν (Dom) αὐτῆς, τὸν ἱστορικὸν ἐκεῖνον ναόν, ἐν ᾧ ἀπὸ τῆς 18' ἑκατονταετηρίδος καὶ ἐντεῦθεν, πάντες σχεδὸν οἱ Γερμανοὶ αὐτοκράτορες ἐλάμβανον τὸ γέμ-

μα ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἐκλέκτορος τοῦ Mainz.

Ἡ περιγραφή τοῦ Δόμου τούτου ἀπαιτεῖ βεβαίως ἄλλας γνώσεις ἢ τὰς συνήθεις ἐγκυκλοπαιδικάς. Διότι δὲν ἀρκεῖ νὰ εἶπῃ τις, ὅτι ὁ ῥυθμὸς αὐτοῦ εἶνε γοθικός, τῶν τελευταίων χρόνων, ἢ ὅτι τὸ περίφημον αὐτοῦ κωδωνοστάσιον ἔχει 95 περίπου μέτρων ὕψος, ἢ ὅτι τὸ ὄλον κτίριον εἶνε ἐκτισμένον ἐξ ἐρυθρῶν ψαμμιλίθων, ἵνα παρουσιάσῃ περιγραφὴν αὐτοῦ. Τοιαύτη τις περιγραφή θὰ ἦτο ἀπλοῦστατα ἀντιγραφή τοῦ πρώτου ὁδηγοῦ τῆς πόλεως. Χρειαζόνται ἄλλαι περιγραφικαὶ δυνάμεις καὶ ἄλλαι τεχνικαὶ γνώσεις, ἵνα μεταδώσῃ τις εἰς τρίτον ζωντανὰς τὰς ἐντυπώσεις, ἃς ἀποκομίζει ἐκ τῆς ἔστω καὶ βραχείας διαμονῆς ὑπὸ τοὺς θόλους ἐκεῖνους.

Ἄρκει νὰ μὴ εἶνέ τις πάντῃ ἀγευστος τῆς γερμανικῆς ἱστορίας καὶ βεβαίως δὲν θὰ εἰσέλθῃ ἀνευ συγκινήσεως εἰς τὸν Δόμον ἐκεῖνον, οὕτινος ἡ ἐποχὴ τῆς πρώτης θεμελιώσεως ἀπόλλυται ἐν τῷ σκότει τοῦ μεσαίωνα, ἐν ᾧ ἀναμῖξ ἀναπαύονται τὰ ὄστω τοῦ αὐτοκράτορος Günther τοῦ ἐκ Schwarzburg (+ 1339) καὶ τὸ κρανίον τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου, καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ πρὶν ἢ Κάρολος ὁ Μέγας λατρευθῆ ὡς ἅγιος, οἷος ἀνεκνήρυχθη τῷ 1164 ὑπὸ τοῦ Πάπα Πασγάλη Β', ἄλλος συνώνυμος αὐτῷ, ὁ υἱὸς Λουδοβίκου τοῦ Γερμανοῦ, Κάρολος ὁ Χονδρός, δι' εὐλαθῶν προσευχῶν κατάρθρωσε ν' ἀπαλλάξῃ ζεύγος σεβασμιῶν ἀρχιεπισκόπων ἐκ τῆς μαστιζούσης τὰ ἁμαρτωλά αὐτῶν σαρκία λύσσης, ἀποδείξας οὕτω πρὸ ὀλοκλήρου χιλιετηρίδος, ὅτι ἡ πίστις καὶ αἱ προσευχαὶ εἶνε δραστικώτερον ἀντιφάρμακον κατὰ τῆς λύσσης ὄλων τῶν ἀναδαμαλισμῶν τοῦ κ. Pasteur.

Ὁ σήμερον ὅμως ναὸς δὲν εἶνε οὔτε τὸ τῆς Μαρίας ἀρχικῶς ἀφιερωμένον παρεκκλήσιον, οὕτινος οἱ ἱστορικοὶ ἀπώλεσαν τὰ ἔγχρη, οὔτε τὸ κατὰ τὴν ἐνάτην ἑκατονταετηρίδα βασιλικὸν παρεκκλήσιον, τὸ ἔνεκα τοῦ διὰ τῶν προσευχῶν Καρόλου τοῦ Χονδροῦ ἐπιτευχθέντος θαύματος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος ἀφιερωμένον, οὔτε ὁ ἔνεκα τῆς ἐν αὐτῷ καταθέσεως τοῦ κρανίου τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου ἐπὶ τῇ μνήμῃ τούτου καὶ τοῦ ἁγίου Μεγάλου Καρόλου τιμώμενος ναὸς. Διότι ὡς οἰκοδόμημα, οἷον βλέπομεν αὐτὸ σήμερον, ἔχει ὑποστῆ ἄλλοιώσεις πολὺ πλείονας τῶν ἀλλαγῶν τοῦ ὀνόματός του ὡς ναοῦ. Ἐκτὸς τῶν δύο ἀνοικοδομήσεων, ἃς ὑπέστη ἔνεκα πυρκαϊῶν καταστρεψαῶν τὸ κτίριον σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου καὶ ἐκτὸς τῶν ἐκάστοτε προσθηκῶν ἢ προσαυξήσεων, αἵτινες ἀπὸ μικροῦ παρεκκλησίου παρήγαγον τὸν μέγαν Δόμον, αἱ μετὰ τὴν ἐκλογὴν Λουδοβίκου τοῦ Βαυαροῦ ἐπενεχθεῖσαι εὐρυχωρίαί, προσθηκαὶ καὶ μεταβολαί, ὧν πάλιν σπουδαιότερα ἢ προσθήκη τοῦ παρεκκλησίου τῆς ἐκλογῆς, ἀληθῶς ἐνέχουσιν ἱστορικὴν σημασίαν.

Εἶνε δὲ περίεργον ὅτι καὶ μεθ' ἐκάστην κατα-

τροφὴν διεσώζοντο πλεῖστα μνημεῖα τέχνης ἢ ἱστορικῆς σημασίας, ἅτινα κατὰ τὴν ἀνοικοδομησὴν διετηροῦντο εὐλαβῶς. Καὶ οὕτω σήμερον, μολονότι ὁ Δόμος ὑπέστη μεγάλην πυρκαϊάν κατὰ τὸ 1350 περίπου, ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῶν τοίχων ἀνάγλυφα οἰκοσῆμων ἢ σαρκοφάγων πολὺ ἀρχαιοτέρας τέχνης καὶ ἐποχῆς. Τὸ δὲ περιεργότερον εἶνε, ὅτι ἐνῶ ἐν σχεδὸν ἔτος μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Φραγκφούρτης εἰς τὸ πρωσσικὸν κράτος πυρκαϊὰ νέα κατέστησεν ἐρείπια τὸν Δόμον, καὶ ἐνῶ ἡ δευτέρα ἀνοικοδομησὴ αὐτοῦ εἶνε ἔτι πρόσφατος, μόλις τῇ παρελθούσῃ δεκαετηρίδι περατωθεῖσα, ὅτε καὶ ἐπανεληφθησαν αἱ λειτουργίαι ἐν τῷ ναῷ, ἐν τούτοις πάντα σχεδὸν τὰ ἱστορικῆς σημασίας ἔργα τέχνης διεσώθησαν, καὶ οὕτω σήμερον ὁ διερχόμενος τὸν χορὸν καὶ τὸν βωμόν, ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῆς ἐκλογῆς (Wahlkappelle) βλέπει πλεῖστα ἔργα τέχνης τῆς ΙΑ' καὶ ΙΕ' ἑκατονταετηρίδος.

Ἐν αὐτῷ δὲ τῷ παρεκκλησίῳ σώζονται ὅλα σχεδὸν τὰ ὄργανα καὶ ἐπιπλα, τὰ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν αὐτοκρατόρων χρησιμεύοντα, ἀπὸ τῶν καθεδρῶν τῶν διαφόρων ἐκλεκτόρων μέχρι τοῦ προσωρινοῦ θρόνου, ἐφ' οὗ ἀνεβιβάζετο ὁ ἐκλεχθεὶς. Ἄλλ' ὑπὲρ πάντα τὰ κομμήματα καὶ τὰ ἱστορικῆς μελέτης ἄξια ἀντικείμενα, ἅτινα εὐρίσκονται ἐντὸς τοῦ Δόμου, ἀναμφηρίστως ὑπερέχει ἢ κατὰ τὴν εἰς τὸν χορὸν εἴσοδον ἀνηρτημένη θαυμασία εἰκὼν τοῦ Van Dyck παριστώσα τὴν Ἀποκαθῆλωσιν. Ὁ πίναξ εἶνε τὸσον ἀνώτερος πάσης περιγραφῆς, ὥστε προτιμῶ παραλαβὴν τὸν ἀναγνώστην νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν Δόμον, κατευθυνόμενος πρὸς τὸ Römerberg, χωρὶς οὐδὲ λέξιν νὰ προσθέσῃ περὶ τοῦ πίνακος.

Καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς ἐπὶ τοῦ Römerberg.

Ὡς ἱστορικῶν ἀναμνήσεων πλήρης ἡ πλατεῖα αὕτη, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας ὀρθοῦται τὸ Römer, τὸ σκαῖόν ἐκεῖνο οἰκοδόμημα τῆς ΙΑ' ἑκατονταετηρίδος, ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τοῦ οὐλοῦ ἐνεραγίζετο ὁ ἄρτι ἐστεμμένος αὐτοκράτωρ εἰς τὰ κάτωθεν συνηγμένα πλήθη! Ἴσταμαι ἐπὶ αὐτῆς καὶ παρελαύνουσι διὰ τῆς φαντασίας μου ὄλαι ἐκεῖναι αἱ τελεταὶ τῆς στέψεως τῶν Γερμανῶν αὐτοκρατόρων, ἃς τὸσον θαυμασίως περιέγραφεν ὁ Gothe, (1) καὶ νομίζω ὅτι βλέπω τὸ πλήθος διαρκῶς συνωστιζόμενον ἐν ἀποπνιγμῷ καὶ πρὸ αὐτοῦ διερχομένους τοὺς ἐκλεκτορας καὶ τοὺς πρέσβεις μεθ' ὅλης τῆς σειρᾶς τῶν τιτλοφόρων εὐγενῶν καὶ αὐλικῶν θεραπόντων καὶ μετὰ τὸν πλῆθος τὸν Gothe, νεανίαν ὀροσερόν, μετὰ τὴν χαριτωμένην μοδιιστοῦλάν του, τὴν Gretchen, ἣν τὸσον ἠγάπησε καθ' ὃν καιρὸν ἄγνωστος ἔτι νεοσσὸς ἔγραφε ποιήματα ἐπὶ παραγγελίᾳ χάριν εὐτελοῦς ἀμοιβῆς καὶ ταύτης πρὸς πότον κοινῇ μετὰ τῶν προμηθευόντων τοὺς

(1) Aus meinem Leben — Dichtung und Wahrheit. Μέρος I. Βιβλ. V.

πελάτας τῆς μούσης του φίλων δαπανωμένης. Μὲ πόσῃ ἀληθῶς τρυφερότητα συνέδεσεν ἐκεῖνος τὰς τελετὰς τῆς στέφους εἰς αὐτοκράτορα Ἰωσήφ τοῦ Β' μετὰ τοῦ ἐρωτικῆς τούτου ἐπεισοδίου του, ὅπερ τῇ αὐτῇ ἀκριβῶς ἡμέρα ἐτελείωσε δι' ἑνὸς φιλήματος, τοῦ πρώτου καὶ τελευταίου, ὅπερ ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς Gretchen ἔδρεψεν ὁ ποιητής!

Καὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ ἀναπολήσῃ τις εἰς τὴν μνήμην του τὰς μὲ τόσον πικρότατα δάκρυα ραντισθείσας ἐρωτικὰς ταύτας τοῦ Gothe περιπετείας, ἐνῶ ἴσταιται ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ Römerberg καὶ ἄκων ἀναμνησκαται τῆς ζωηρᾶς ἐκείνης περιγραφῆς τῶν ἑορτῶν ἀπὸ τῶν προπαρασκευῶν, εἰς ἃς συμπεριλαμβάνοντο ὁ ἀποκλεισμός τῶν Ἰουδαίων ἐν ταῖς οἰκίαις των καὶ ἡ ἀπέλασις τῶν ἄλλοδαπῶν ἀπὸ τῆς Φραγκφούρτης, ἵνα τῆς ἑορτῆς συμμετάσχουσι καὶ τῶν τελετῶν ἀπολαύσουσι μόνον οἱ τῆς οἰονεῖ ἱερᾶς ταύτης πόλεως κάτοικοι, οἱ τοῦ ἀριστοτεροῦς αὐτοκράτορος πιστοὶ ὑπήκοοι, ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐπίστευον, ἢ ἐνῶ ἀνακαλεῖ ἐν τῇ φαντασίᾳ του τὸ θέαμα τῆς πλήρους συμβολικῶν παραστάσεων τελετῆς τῆς στέφους, καθ' ἣν αὐλάρχαι ἔφιπποι ἐπλήρουν βρώμης ἀργυρᾶ δοχεῖα, δεῖγμα τῆς περὶ τῶν αὐτοκρατορικῶν σταύλων μερίμνης, καὶ ἄλλος κλειδοῦχος τελετάρχης ἐκόμιζε τῷ αὐτοκράτορι λάγηνον καὶ λεκάνην καὶ χειρομάκτρον, ἄλλος δὲ κρεωνόμος ἀπὸ ρυτῆρος ἐλαύνων ἔφερεν αὐτῷ τεμάχιον ὀπτοῦ βοός, ἐνῶ ὁ ἀρχιτρικλινὸς ἄφινεν ἔλευθέρους τοὺς κρουνοὺς τοῦ καὶ σήμερον ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας σωζομένου ἀναβρυτηρίου, ὅπως ἀπ' αὐτῶν ἀναβλύσῃ οἶνος λευκοῦ καὶ ἐρυθροῦ, δι' ὧν καὶ ἡ αὐτοκρατορικὴ ἐφωδιάζετο τράπεζα. Τὸ κατ' ἐμὲ, ὁμολογῶ, ὅτι εἴτε τῆς ὥραιας τοῦ Gothe περιγραφῆς ἢ ἀνάγνωσις, εἴτε ἄλλοι ψυχικῆς προδιαθέσεως λόγοι, μοὶ ἔφερον εἰς τὴν φαντασίαν τὴν εἰκόνα τῶν τελετῶν ἐκείνων οὕτω ζωντανήν, ὥστε ἠδύνατό τις νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἄλλοτε ἐκεῖ ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως ἱστάμενος ἐγενόμην μάρτυς αὐτῶν πάντων αὐτόπτης καὶ νῦν μετὰ τόσον ἐτῶν παρέλευσιν ἀνεχάλουν εἰς τὸν νοῦν τὰς λεπτομερείας καὶ ἔβλεπον οὕτως εἰπεῖν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ζωηρότατα τοῦ ὄχλου τὴν διαμάχην περὶ τὸν κερματιζόμενον ὀπτόν βοῦν ἢ περὶ τὸν αὐτοκρατορικὸν θησαυροφύλακα, τὸν δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ νομίσματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ διασκορπίζοντα. Καὶ ὤρμησα ἐπὶ τὸ χρυσίον... Οἴμοι! εὐρισκόμην δλομόναχος ἐπὶ τοῦ Römerberg καὶ τὸ μόνον περὶ ἐμὲ χρυσίζον ἀντικείμενον ἦν ἀκτῖνες ἡλίου θερινοῦ, οὐ τὸ καῦμα, ὑποβοηθούμενον ἀπὸ ἄλλατα φαντασίας καὶ ἱστορικῶν ἀναμνήσεων μεταρσιώσεις, πρὸ πολλοῦ ἐπέδρα ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου μου ἀναλύων αὐτὸν εἰς χρυσᾶ περὶ χρυσοῦ ὄνειρα, διαλυθέντα διὰ τῆς τοιαύτης ἀνανήψεως εἰς ἀπογοήτευσιν καὶ ἄγιον ἀφ' ἑτέρου πόθου πρὸς... ἀναζήτησιν ὀλίγης σκιάς!

Εἰσῆλθον λοιπὸν εἰς τὸ ἀπέναντί μου Römer, ὅπου μ' ἐκάλει πρὸς ἐπίσκεψιν ἢ αἴθουσα τῶν αὐτοκρατόρων (Kaisersaal). Καὶ πάλιν μὲ φέρουσι πρὸς τὸν Gothe αἱ ἀναμνήσεις μου. Φαντάζομαι αὐτὸν εἰσχωροῦντα τῇ ἡμέρᾳ τῆς στέφους εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην χάρις τῇ προστασίᾳ τοῦ αὐλικῆς ἐκείνου θαλαμηπόλου, ὅστις μεταβιβάσας εἰς χεῖρας αὐτοῦ ἀργυροῦν τι δοχεῖον, μετεσχημάτισεν ἐν ἀκαρεῖ τὸν ποιητὴν τοῦ Φάουστ εἰς αὐλικὸν θεράποντα! Διότι εἰς οὐδένα ἄλλον ἐκτὸς τῶν τῆς αὐλικῆς ἀκολουθίας καὶ θεραπείας ἐπατρέπετο νὰ παραστῇ εἰς τὸ γεῦμα, ὅπερ ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ παρετίθετο μετὰ τὴν στέφην εἰς τὸν ἀριστερῆ αὐτοκράτορα καὶ τοὺς ἐκλέκτορας. Ἡ παροψὶς ἠδύνατο μόνον νὰ δώσῃ δικαίωμα εἰσόδου εἰς τὸν κομίζοντα αὐτὴν, ὁ δὲ Gothe ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ μίαν τοιαύτην ἀνά χεῖρας, ἵνα κατορθώσῃ νὰ παρακολουθήσῃ τὰς λεπτομερείας τοῦ ἡγεμονικῆς ἐκείνου γεύματος.

Ἡ αἴθουσα τῶν αὐτοκρατόρων, καίπερ ἐπισκευασθεῖσα πρὸ ὀλίγων δεκαετηρίδων, διετήρησε τὸν ἀρχαϊκὸν αὐτῆς χαρακτήρα. Ἐντὶ τῶν ἄλλοτε ἐν τούτοις παλαιῶν εἰκόνων τῶν Γερμανῶν αὐτοκρατόρων λαμπραὶ ἐλαιογραφίαι αὐτῶν κοσμοῦσι σήμερον τοὺς τοίχους τῆς αἰθούσης ταύτης κατὰ σειρὰν ἀπὸ Καρόλου τοῦ Μεγάλου μέχρι Φραγκίσκου τοῦ Β'. Τὴν εἰκόνα ἐκάστου Γερμανοῦ καίσαρος συνοδεύει τὸ σύμβολόν του, θεολογικὸν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χαρακτήρος λόγιον, ἀλλ' οὐχὶ σπανίως διαψευδόμενον ὑπὸ τῶν χαρακτήρων τοῦ εἰκονιζομένου. Πολλὰς τοιαύτας παρατηρήσεις μοι ἠδύναμην ν' ἀναφέρω, διότι ἡ πενηκοντὰς ἐκείνη τῶν καισαρικῶν μορφῶν παρουσιάζει ἀληθῶς θέμα τοιαύτης χρονοκτόνου μελέτης, ἀλλὰ προτιμῶ νὰ εἰσέλθω εἰς τὸν παρακείμενον ἐκλογικὸν θάλαμον (Wahlzimmer) ἀντὶ νὰ χάσκω πρὸ τοῦ ἐρυθροῦ γενείου τοῦ Α' Φρειδερίκου (Barbarossa), ἢ νὰ βασανίζω τὴν κεφαλὴν μου, ὅπως τὸ τοῦ Καρόλου Ε' δίλεξον σύμβολον plus, ultra, διὰ δύο ἐπίσης λέξεων ἀποδώσω ἐν τῇ ἑλληνικῇ, ἀμείωτον διατηρῶν τῆς ἐννοίας καὶ τῆς ἐκφραστικότητος τὴν δύναμιν.

Ὁ ἐκλογικὸς θάλαμος οὐδὲν παρουσιάζει σήμερον τὸ ἄξιον ἀναγραφῆς. Ἐκεῖ ὅπου οἱ ἐκλέκτορες ἢ οἱ πληρεξούσιοι αὐτῶν ἀπεσταλμένοι συνήρχοντο ὅπως συνεννοηθῶσι καὶ ἀνταλλάξωσι τὰς περὶ ἐκλογῆς τοῦ αὐτοκράτορος ἰδέας των, σήμερον ἐν ὠρολόγιον ὠρηθὲν τῇ πόλει ὑπὸ Ναπολέοντος τοῦ Μεγάλου ἐπιδείκνυται μετ' ἰδιαιτέρας στοργῆς, ὡς τὸ μόνον ἄξιον προσοχῆς ἀντικείμενον, ὑπὸ τῶν θυγατέρων τοῦ φύλακος, παρενερουσῶν κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἱστορίας αὐτοῦ τε καὶ τῶν λοιπῶν ἐκεῖ ἐπίπλων βλέμματα γλυκεὰ καὶ προτάσεις περὶ... ἀγορᾶς φωτογραφιῶν. Ἄγνωσθ' ἂν αἱ ἐν τῷ θαλάμῳ τούτῳ καθέδραι καὶ τράπεζαι ἐχρησήμευσάν ποτε πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν μελῶν κεκηκῶτος τινὸς ἐκλέ-

κτορος, εἶνε ὅμως βέβαιον ὅτι πρὸς τοιοῦτόν τινα σκοπὸν ἐγχερίμευον τοῖς μέλεσι τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τῆς πόλεως. Διότι ὁ θάλαμος, ἐν ᾧ τὸ πάλαι συνεζήτειτο τίς θ' ἀναβῆ εἰς τὸν γερμανικὸν θρόνον διάδοχος τῶν ρωμαίων Καισάρων, ὁ αὐτὸς ἐγχερίμευε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ὡς τόπος συνεδριάσεως διὰ τοὺς συσκεπτομένους καὶ περὶ τῆς δαπάνης πρὸς ἐκκοπὴν τοῦ ἐν τοῖς νεκροταφείοις χόρτου. Sic transit . . . !

Καταβαίνων τὴν λιθίνην κλίμακα, τὴν ἐπικληθεῖσαν *αὐτοκρατορικὴν*, ὅπως ἀναχωρήσω, τοιαύτην ἡσθάνομένη κόπωσιν, ὥστε οὐδαμῶς σχεδὸν προσεῖχον εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ ἄνωθέν μου φατνώματος ὡραίας τοιχογραφίας τοῦ Guibal. Ὁ μόνος μου πόθος ἦτο ἤδη ν' ἀναπαυθῶ ἐπ' ὀλίγον καὶ νὰ παρασκευασθῶ πρὸς ἀναχώρησιν. Καὶ τὸν πόθον αὐτὸν ἐπραγματοποίησα διὰ τρόπου θαυμασίου, οὗ τὰς λεπτομερείας παραλείπω ν' ἀναγράψω. Εἶνε ἀληθές, ὅτι τὸ μέχρι τῆς ἀναχωρήσεώς μου χρονικὸν διάστημα οὐχὶ μόνον ἐν λίαν εὐχαρίστῃ συναναστροφῇ καὶ τερπνοτάτῃ φλυαρίᾳ διήλθον, ἀλλὰ καὶ μέρος αὐτοῦ εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ὡραίου ζωολογικοῦ κήπου κατέτριψα, θέλει μοὶ ἐπιτρέψει ὅμως φρονῶ ὁ ἀναγνώστης, ὅπως οὔτε εἰς τὴν ἀπογευματινὴν μου συντροφίαν, ἀλλ' οὔτε καὶ εἰς τὴν τῶν ζῶων τὸν εἰσαγάγω. Πανηγυρικῶς ἀπαλλάσσω αὐτὸν πάσης περιγραφῆς φαιαινῶν καὶ λεόντων, ἀρκεῖ νὰ με ἀφήσῃ ἡσυχον καὶ μόνον καθ' ὄλον τὸ ἀπόγευμα. Au revoir εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν περὶ ὥραν 9 τῆς νυκτός.

P.

ΧΡΥΣΑΛΛΙΣ

Τὴν κοινῶς *πεταλοῦδα* οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον *ψυχὴν*, ὡς καὶ τὴν ζῶην ἢ *ψυχὴν* τοῦ ἀνθρώπου φαίνεται δ' ὅτι ἔπασεν εἰς ἀχρησίαν ἢ σημασία τῆς λέξεως ὡς ὀνόματος ἐντόμου ἀπὸ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ χριστιανισμοῦ· μόνον ἐν Χίφ ἤκουσα ὀνομαζομένην καὶ *ψυχαροῦδα* (ψυχάριον) τὴν *πεταλοῦδα*, ἴσως δὲ οὕτω λέγεται καὶ ἀλαχού.

Οἱ ποιηταὶ τῶν παρόντων χρόνων, οἱ τὴν καθαρῶς ἐκζητοῦντες γλῶσσαν, ἀπέβαλον τὸ ὄνομα *πεταλοῦδα* ὡς δημῶδες· μὴ θέλοντες ὅμως οὐδὲ τὸ *ψυχὴ*, ὡς συνώνυμον τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἐνόμισαν ὅτι εὖρον τὸ ζητούμενον ἐν τῇ λέξει *χρυσάλλις*, ἣν καὶ ἀρπάσαντες ἀνεξέταστος τρέχουν ὡς παιδιὰ μετὰ τῶν παιδίων, «μίαν χρυσάλλιδα! μίαν χρυσάλλιδα ἔπιασα εἰς τὰ πεταχτά!» Καὶ ἀληθῶς εἰς τὰ *πεταχτά* τὴν ἔπιασαν· διότι ἐξεταζόμενον τὸ ὄνομα *χρυσάλλις* ὡς ὄνομα σημαῖνον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὴν *πεταλοῦδα*, ἐξελέγχεται ὡς ἀνυπόστατον· εἶνε προφανῆς ἀκυρολογία.

Χρυσάλλις δὲν εἶνε ἡ *πεταλοῦδα*· ἡ μεταξοκάμπη (καὶ ἐν παρόδῳ, ἡ μεταξοκάμπη δὲν εἶνε σκώληξ, ὥστε νὰ λέγεται *μεταξοσκώληξ*, ἀλλὰ *κάμπη*· αἱ κάμπαι εἶνε ἐκ τῶν πολυπόδων ἐντομῶν, ἐνῷ οἱ σκώληκες ἔρπουσι, ὡς ἄποδες καὶ ὅλως λεῖτοι) ἡ μεταξοκάμπη λοιπὸν, ὡς καὶ πᾶσα κάμπη (*chenille*), περικαλυπτομένη ὑπὸ τοῦ νήματος ὃ ἐκφέρει ἀπὸ τοῦ στόματός της ἐν ὥρᾳ δεούσῃ, καὶ θάπτομένη ἐντὸς αὐτοῦ, ὑπὸ τὸν βόμβυκα δὲ οὕτως ἐσχημάτισε μεταμορφοῦται εἰς χρυσάλλιδα· ὅχι δηλαδὴ εἰς *πεταλοῦδα*, ἀλλ' εἰς ἐντομὸν τι ὅλως ἄχαρι, καίτοι χρυσεῖον, ἐς οὗ καὶ χρυσάλλις. Ἡ χρυσάλλις ἔχει τὰς πτέρυγας ἐτι ἀτελεῖς, ἐπικεκολλημένας εἰς τὸ σῶμά της, καὶ εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε δὲν δύναται οὔτε ἔξω τοῦ βόμβυκίου της νὰ πετάξῃ. Οὐδέποτε χρυσάλλις οὐσα *πετᾶ*· ἀλλ' ὅταν, πάλιν ἐν ὥρᾳ δεούσῃ, αὐτὴ ἡ ἰδία τρυπήσῃ τὸ βόμβυκιὸν της, τότε ἐξέρχεται, οἰοεὶ ἐκ τοῦ μνήματός της, ὡραία ψυχὴ, ἥτοι *πεταλοῦδα*, ἐπειδὴ τότε πρὸς τὸ κάλλος ἔχει καὶ τὴν ιδιότητα τοῦ ἵπτασθαι, — ἂν ὅχι ἡ ἐκ μεταξοκάμπης, ἥτις εἶνε φύσει *θαρεῖα*, ἀλλ' ἡ ἐκ τῶν ἄλλων *καμπῶν*. Ὡστε καθὼς δὲν ἦτο πλέον κάμπη ἀφοῦ ἔγινε χρυσάλλις, οὕτω καὶ δὲν εἶνε πλέον χρυσάλλις ἀφοῦ, μεταμορφωθείσα ἐκ δευτέρου, ἀπὸ χρυσάλλιδος ἔγινε *πεταλοῦδα*, ἔγινε ψυχὴ.

— Καὶ ψυχὴν· λοιπὸν νὰ λέγωμεν καὶ αὐτὴν, καθὼς καὶ τὴν ψυχὴν μας;

— Ἴσως· διότι — ἐνθυμεῖσθε τὸν ὡραῖον μῦθον, ὃν οἱ ἀρχαῖοι εἶχον πλάσει περὶ τῆς *πεταλοῦδας*; Ἐλπίζω νὰ μὴ βαρυνθῆτε ἂν τὸν ἀκούσετε, ἔστω καὶ ἐνῷ τὸν ἔχετε ἀκούσει ἄλλοτε.

Κόρη τις βασιλόπαις, Ψυχὴ ὀνομαζομένη, ἐθαυμάζετο παρὰ πάντων διὰ τὰ κάλλη της, συγκρινόμενα καὶ πρὸς τὰ τῆς Ἀφροδίτης· συγκρίσεις ἥτις διήγειρε τὸν φθόνον τῆς θεᾶς τῆς καλλονῆς κατ' αὐτῆς τῆς κόρης. Τὴν εἶδεν ὁ Ἔρως καὶ τὰ ἔγασε καὶ αὐτὸς· τόσον ὥστε, ἐνῷ ἐντὸς τοῦ θάμβους του ἐτόξευε τοὺς περὶ αὐτὴν διὰ τῶν βελῶν του, ἡσθάνθη ὅτι ἐτρώθη καὶ ὁ ἴδιος. Κακῆ τύχῃ, τέρας τι φοβερώτατον, περιφερόμενον εἰς τὰ πέριξ τῆς πόλεως ὅπου ὁ πατήρ της Ψυχῆς ἐβασίλευεν, ἐπροξένει φθορὰν μεγάλην. Τίς οἶδεν ἂν δὲν τὸ εἶχε στείλει ἡ Ἀφροδίτη; Τὸ τέρας δὲν ἐτιρώσκειτο, οὐδενὸς τολμῶντος νὰ τὸ πλησιάσῃ. Πῶς ν' ἀπαλλαγῇ ἀπ' αὐτοῦ ὁ κόσμος; Ἐτρεψάν εἰς τὸν χρησμόν, αὐτὸς δ' ἀπήτησε νὰ παραδοθῇ ἀνυπερθέτως εἰς τὸ τέρας θυσία ἢ βασιλόπαις, πρὸς μόνην αὐτοῦ ἐξιλίεωσιν καὶ τοῦ τόπου σωτηρίαν. Οἱ χρησμοὶ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους δὲν ἔπαιζον, οὔτε ἐγέλων.

— Θὰ θυσιάσῃς τὴν θυγατέρα σου, ἔλεγεν ὁ λαὸς εἰς τὸν βασιλέα· διὰ τὴν σωτηρίαν ὅλων ἡμῶν χρεῖα νὰ τὴν θυσιάσῃς· ἄλλως δὲν γίνεται. — Τόσον, ὥστε ὁ βασιλεὺς ἐδιάσθη νὰ ἐνδώσῃ, καίτοι μετὰ σπαραγμοῦ καρδίας, καὶ οὕτως ἡ τα-